

Alarmisme dat natuur ‘op omvallen staat’ is paniekzaaijerij

Posted on 10 september 2022 by Arnout Jaspers

Een hele generatie zal zich dat over twintig, dertig jaar nog herinneren: de aanstormende coronapandemie, voorjaar 2020. Avond aan avond zaten virologen en epidemiologen om de talkshowtafels. Op de achtergrond een grafiek van de eerste golf, en de voorspelde tsunami aan patiënten die de IC's dreigde te overspoelen. In ziekenhuizen door het hele land haalde men de laatste beademingsmachines uit de mottenballen.

Eva Jinek hoefde niet veel meer te zeggen. Ze boog zich voorover, waarbij ze haar nek uitstak in de 1,5-meter-bubbel rond Diederik Gommers, en vroeg: *‘Gaan we het halen!?’*

Morbide afgunst

Actievoerders dromen van zo'n crisis. Onbeperkt airtime, totale mobilisatie van de publieke opinie, onbetwistbare doelen, tientallen miljarden euro's beschikbaar, niemand die zeurt over 'haalbaar en betaalbaar'.

De coronadoden waren maar nauwelijks wetenschappelijk verantwoord geschat, of er verschenen al stukken van progressieve intellectuelen waaruit een morbide afgunst sprak: beleefden de mensen klimaatverandering of de afname van de biodiversiteit maar net zo! Die crises waren immers net de coronacrisis, maar dan groter. Helaas waren mensen nog steeds massaal te dom om dat te snappen.

Geen heerlijke zomerse dag meer

Waarom gingen talkshows niet minstens drie keer per week alleen nog maar over de aanzwellende klimaatcrisis? Waarom beleefden mensen de nieuwste 0,01 graad opwarming van de aarde niet net zo heftig als de meest recente stijging van R, de besmettelijkheid van het virus, tot boven de 1?

Als alle nieuwsredacties in rep en roer raakten omdat er een nieuw subtype van de Delta-variant opdook, waarom lukte het dan maar niet om diezelfde urgentie over te brengen toen het op een weerstation op Antarctica meerdere graden heter werd dan ooit in die tijd van het jaar daar, namelijk 12 graden onder nul?

Het is wel geprobeerd. Influencers zeiden dat je niet meer op Twitter mocht zetten dat je een heerlijke zomerse dag had gehad; dat moest dan zoiets worden als 'weer een dag van extreme hitte door klimaatverandering overleefd'. Influencers doen niets voor niets, maar ik hoop voor hen dat ze dit keer niet betaald zijn naar het aantal likes en retweets.

Serieleugenaars

Dan hebben de spindoctors van de stikstof dat toch handiger aangepakt. Naar de geldende normen slaat in de Nederlandse natuur al minstens een halve eeuw teveel stikstof neer, maar die neerslag is al dertig jaar aan het dalen. Nou niet bepaald *breaking news*. Ook krijgt de natuur in Nederland al dertig jaar lang hetzelfde algemene rapportcijfer van biologen die zich bezig houden met beestjes en plantjes tellen. Maar de serieleugenaars in de talkshows die roepen dat het 'heel slecht gaat met de natuur' blijven onweersproken.

Zo zijn we alvast in een stikstoflockdown beland waar het eind nog niet van in zicht is. Want om de Nederlandse natuur echt onder deze 'verstikkende deken' uit te kunnen trekken, moeten we in 75 procent van de Natura2000-gebieden uiterlijk in

2030 onder de Kritische DepositieWaarde (KDW) duiken.

Ok, hier wordt het toch nog wat te technisch naar de smaak van de stikstofspindoctors. Je moet zo'n Natura2000-gebied eigenlijk zien als een regionaal biodiversiteitsziekenhuis, en de KDW als het aantal IC-bedden voor bedreigde dieren en plantesoorten. Als het niet lukt om in minstens driekwart van die ziekenhuizen IC-bedden vrij te maken, dan is het Code Zwart voor de biodiversiteit. Dan moeten ecologen afschuwelijke beslissingen gaan nemen over welke vlinder of lisdodde of waterlelie geen asiel meer krijgt in Nederland.

‘Gaan we het halen!?’

Ergens in de donkere dagen voor Kerstmis komt er een avondvullend programma over de crisis: ‘Stikstof tot nadenken’. Remkes is uitbemiddeld, het kabinet is onlangs over zijn bevindingen gevallen. De KDW is pas in 37 procent van de Natura2000-gebieden niet overschreden, zoals op het grote scherm achter de talkshowtafel bloedroodpaars oplicht. Vooral de situatie aan de stikstoffronten rond de Veluwe en de Peel is alarmerend. Eva Jinek buigt zich voorover naar een grimmige, dieper dan ooit doorgroefde Remkes: *‘Gaan we het halen!?’*

Het zou me niets verbazen als stikstofwoordvoerders van politieke partijen en actiegroepen mediatrainingen hebben ondergaan om het stikstofprobleem zo urgent mogelijk te framen. Vandaar dat mantra's als ‘de natuur staat op omvallen’ en ‘de natuur kan geen dag meer wachten’ telkens identiek terugkeren.

Stikstof spoelt ook uit

Voor de opwarming van de aarde is dat ook geprobeerd: rond 2020 heette het dat we nog maar 12 jaar hadden om het klimaat te redden. Hoe discutabel ook, daar zit nog wel iets van een redenatie onder: broeikasgassen stapelen zich in voorspelbare mate op in de atmosfeer, en de gemiddelde opwarming is ongeveer evenredig met de totale hoeveelheid broeikasgas. Het concept van een budget voor broeikasgas dat we nog mogen uitstoten om de opwarming onder, zeg, twee graden te houden is daarom niet per se onzinnig.

Een dergelijk budget voor stikstof bestaat niet. Ik heb in geen enkele wetenschappelijke publicatie een onderbouwing kunnen vinden voor de ijkjaren

2030 en 2050 en de bijbehorende percentages (respectievelijk 75 procent en 100 procent van de Natura2000-gebieden moet dan onder de KDW zitten).

Stikstof kan wel opstapelen in de bodem, maar het spoelt ook uit, en elke oogst (ook van snoeihout) verwijdert stikstof uit het ecosysteem. Ook verdwijnt het ten dele doordat bodembacteriën het omzetten in onschadelijk stikstofgas (denitrificatie). Met dezelfde bacteriën verwijderen drinkwaterbedrijven nitraat uit het ingenomen oppervlaktewater.

Er valt altijd nog wat te redden

Overschrijding van de KDW betekent geenszins dat het desbetreffende Natura2000-gebied volgend jaar in een woestijn of een brandnetelveld verandert. De KDW is de hoeveelheid stikstofdepositie waarbij ecologen, mits je alle andere factoren constant houdt, een effect van stikstof op gevoelige plantensoorten *beginnen* te zien.

In de praktijk blijven andere factoren nooit constant, zoals de waterhuishouding en het weer, zodat het verband tussen overschrijding van de KDW en de staat van de natuur uitermate *fuzzy* is. Ook volgens het tijdpad van Van der Wal zullen na 2030 tientallen Natura2000-gebieden al minstens zeventig jaar zuchten onder stikstofdepositie ruim boven de KDW, maar de aanname onder het hele plan is, dat er aan die gebieden dan nog steeds wat te redden valt.

Zo voelt niet alleen elke boer op zijn klompen aan, dat die percentages en peildata vooral berusten op politieke halstarrigheid. 2030 en 2050 zijn blijkbaar gekopieerd uit het klimaatakkoord, dat voor die jaren respectievelijk 55 en 95 procent broeikasgasreductie eist. Als Remkes die percentages nou ook naar het stikstofakkoord kopieert, dan is de recente aanscherping van de KDW's, zoals een [nieuw review-rapport](#) bepleit ook weer verdisconteerd. Niet dat de nationale stikstofsanering dan wel mogelijk is zonder de landbouw te onthoofden.

Inmiddels zijn bij Jinek's avondvullende stikstofshow ook een paar boeren binnen gestommeld op hun klompen. Zodra ze zijn aangeschoven en de rust is weergekeerd, buigt Eva zich opnieuw vertrouwelijk over naar Remkes, die onderhand zichtbaar snakt naar een sigaret: *'Is er perspectief!?'*

Wetenschapsjournalist [Arnout Jaspers](#) neemt u iedere week mee in de wondere wereld van de hypes en drogredenen die ons leven verregaand

beïnvloeden. **Wynia's Week** wordt mogelijk gemaakt door de donateurs. [Doet u mee?](#) Hartelijk dank!